

PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO
projektu
**STRATEGII ROZWOJU
WIELKOPOLSKI WSCHODNIEJ
2040**

spotkanie online, 19 września 2022 r.

Prognoza jest ważnym elementem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, która jest regulowana przez przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022 r. poz. 1029 ze zm., dalej ustawa ooś).

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko to postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji m.in. projektów **strategii rozwoju**, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, obejmujące w szczególności:

- 1) uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- 2) sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
- 3) uzyskanie wymaganych ustawą opinii,
- 4) zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

**CEL
SPORZĄDZENIA
PROGNOZY**

1. OKREŚLENIE **ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA**
NA TERENIE WIELKOPOLSKI WSCHODNIEJ

2. PRZEDSTAWIENIE **ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW
OCHRONY ŚRODOWISKA** ISTOTNYCH Z PUNKTU
WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU STRATEGII

3. PRZEDSTAWIENIE **CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA**
USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM,
WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNE Z PUNKTU
WIDZENIA PROJEKTU STRATEGII

4. ANALIZA I OCENA **POTENCJALNYCH SKUTKÓW
REALIZACJI** PROJEKTU STRATEGII NA POSZCZEGÓLNE
ELEMENTY ŚRODOWISKA

UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Tereny Wielkopolski Wschodniej są **względnie równinne**, miejscami pagórkowate (wzniesienia rzadko przekraczają 150 m n.p.m.). Urozmaiceniem rzeźby terenu są zbocza doliny Warty w obrębie Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej.

ZŁOŻA KOPALIN

Na obszarze Wielkopolski Wschodniej zlokalizowane są **22** udokumentowane złoża węgla brunatnego (w tym 2 złoża pozabilansowe), których powierzchnia zajmuje około 3,3% powierzchni całego obszaru. W 2019 r. zasoby bilansowe węgla brunatnego w Wielkopolsce Wschodniej stanowiły prawie **6,2% zasobów województwa oraz 2,1% zasobów krajowych**.

Obecnie węgiel brunatny eksploatowany jest w PAK Kopalni Węgla Brunatnego Konin SA, w której funkcjonują 2 odkrywki: Józwin oraz Tomisławice. Wydobycie z odkrywki Drzewce zakończono w sierpniu 2022 r.

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW

Wielkopolska Wschodnia charakteryzuje się stosunkowo **dużym udziałem użytków rolnych** w powierzchni ogółem wynoszący **73,1%**, przy czym średnia dla województwa wielkopolskiego wynosi **64,7%**.

WODY POWIERZCHNIOWE

Przeważający obszar Wielkopolski Wschodniej należy do dorzecza Odry, **główną rzeką jest Warta.**

Wielkopolska Wschodnia znajduje się w zasięgu **105 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP)**, w tym 82 JCWP rzecznych i 23 JCWP jeziornych.

W ocenie końcowej prowadzonego monitoringu (wypadkowa stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego) w latach 2011-2019 wykazano **zły stan wód dla wszystkich badanych JCWP rzecznych.**

Istotnym elementem hydrograficznym obszaru są jeziora (m.in. Powidzkie, Gosławskie, Wilczyńskie) oraz sztuczne zbiorniki wodne.

W ocenie końcowej prowadzonego monitoringu (wypadkowa stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego) w latach 2011-2019 **dobry stan wód** wykazano w Jeziorze Powidzkim Małym (2018 r.) oraz Jeziorze Powidzkim (2015 r.), pozostałe jeziora charakteryzowały się **złym stanem wód.**

Przeważający udział badanych w latach 2011-2019 JCWP rzecznych i jeziornych na terenie Wielkopolski Wschodniej jest **zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych wymaganych przez Ramową Dyrektywę Wodną.**

WODY PODZIEMNE

Wielkopolska Wschodnia znajduje się w zasięgu **9 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd).**

Największym zagrożeniem dla wód podziemnych są **rejony eksploatacji górniczej**, przede wszystkim odkrywkowa eksploatacja złóż węgla brunatnego. Skutkiem tej działalności jest **zmiana naturalnych stosunków wodnych** (lej depresji, zmiany w infiltracji opadów, zmiany w hydrografii) oraz **lokalnie fizyczna likwidacja warstw wodonośnych.**

Na terenie Wielkopolski Wschodniej ustanowiono **3 strefy ochrony ujęć wody podziemnej**, obejmujące tereny ochrony bezpośredniej i tereny ochrony pośredniej.

JAKOŚĆ POWIETRZA

Ze zewidencjonowanych przez GUS **zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza** w 2021 r. z terenu Wielkopolski Wschodniej do atmosfery wyemitowanych zostało **5 669 110 ton substancji gazowych** oraz **532 ton substancji pyłowych**, co stanowiło odpowiednio **59,9%** i **36,6%** wszystkich emisji z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w województwie wielkopolskim.

W przeciągu 5 lat nastąpił **spadek emisji zanieczyszczeń gazowych o prawie 50%** oraz **emisji pyłowych o ponad 80%** z terenu **Wielkopolski Wschodniej**, co wynikało m.in. z zamknięcia w 2018 r. Elektrowni Adamów.

Z bazy Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBIZE), w której dane o emisji składają podmioty korzystające ze środowiska, których działalność gospodarcza powoduje emisje, można zauważyć, że na przestrzeni lat 2017-2020 **emisja CO₂ w rozpatrywanym subregionie zmniejszyła się o około 30%**, tj. z około **15,8 mln ton** do około **11 mln ton**.

Znaczący udział w emisji zanieczyszczeń do powietrza stanowi tzw. „niska emisja”, której źródłem jest m.in. sektor komunalno-bytowy. **Niska emisja z sektora komunalno-bytowego** stanowi istotne źródło emisji drobnocząsteczkowego pyłu PM10 i PM 2,5, których przekroczenie stwierdzono w 2021 r. w strefie wielkopolskiej_2, w której znajduje się Wielkopolska Wschodnia.

Na podstawie monitoringu hałasu drogowego oraz pomiarów natężenia ruchu stwierdzono, że na **stan klimatu akustycznego** w Wielkopolsce Wschodniej wpływ mają szlaki komunikacyjne, głównie drogi krajowe i wojewódzkie, szczególnie na odcinkach dróg, w obrębie miejscowości powiatowych.

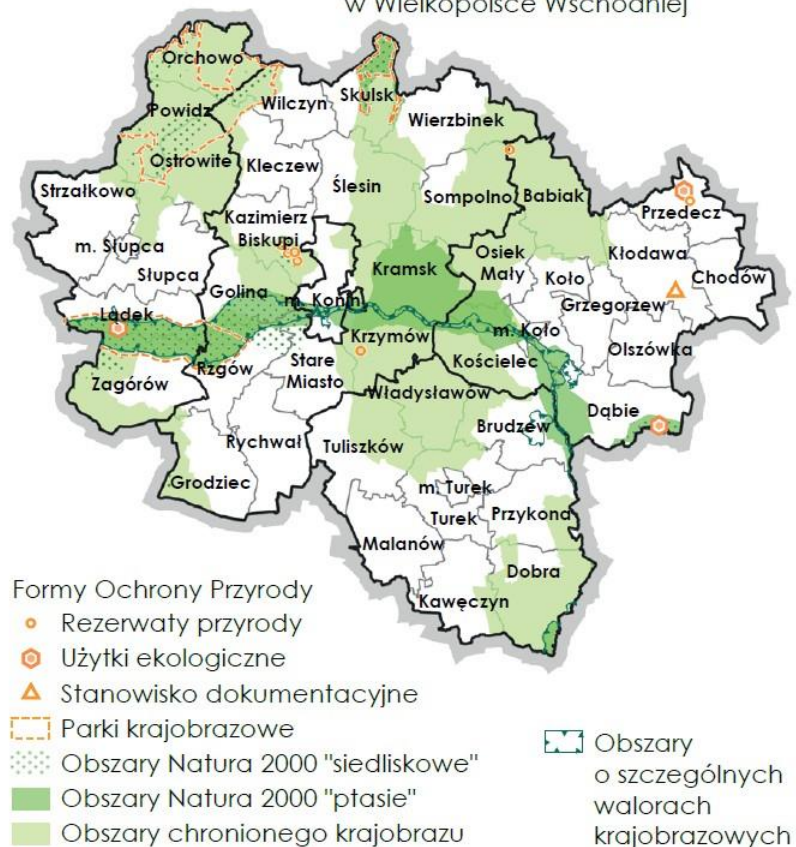
Przeprowadzony w 2020 r. monitoring **pól elektromagnetycznych (PEM)** nie wykazał **przekroczeń dopuszczalnych poziomów PEM** w 6 punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie Wielkopolski Wschodniej.

FORMY OCHRONY PRZYRODY

- rezerwy przyrody: Bieniszew, Pustelnik, Mielno, Sokółki, Złota Góra, Kawęczyńskie Brzęki, Rogoźno,
- parki krajobrazowe: Nadwarciański Park Krajobrazowy, Powidzki Park Krajobrazowy, Nadgoplański Park Krajobrazowy,
- obszary chronionego krajobrazu: Powidzko-Bieniszewski, Pyzdrowski, Goplańsko-Kujawski, Złotogórski, Uniejowski,
- obszary Natura 2000:
 - obszary specjalnej ochrony ptaków: Ostoja Nadgoplańska PLB040004, Dolina Środkowej Warty PLB300002, Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001, Zbiornik Jeziorsko PLB100002,
 - specjalne obszary ochrony siedlisk: Ostoja Nadwarciańska PLH300009, Pojezierze Gnieźnieńskie PLH300026, Jezioro Gopło PLH040007, Puszcza Bieniszewska PLH300011, Pradolina Bzury-Neru PLH100006,
 - obszar mający znaczenie dla Wspólnoty: Puszcza Pyzdrowska PLH3000,
- użytki ekologiczne,
- stanowisko dokumentacyjne: Profil Soli Różowej,
- pomniki przyrody.

Formy ochrony przyrody i walory krajobrazowe w Wielkopolsce Wschodniej

- ❑ **Istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania celów ochrony rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000, wynikające z planów ochrony i planów zadań ochronnych m.in.:**
 - zaburzenie stosunków wodnych na obszarach chronionych za sprawą oddziaływania leja depresji powstałego na skutek odwadniania odkrywek węgla brunatnego, co powoduje m.in.: spadek poziomu wód gruntowych, obniżanie poziomu lustra wody w jeziorach, zanik rozlewisk, osuszanie siedlisk,
 - ekspansja gatunków obcych i inwazyjnych,
 - niszczenie, fragmentacja siedlisk przyrodniczych, przekształcanie łąk,
 - intensyfikacja niezorganizowanego ruchu turystycznego i rekreacyjnego.

- ❑ **Duża powierzchnia terenów zdewastowanych i zdegradowanych:**
 - skutkiem procesu eksploatacji złóż węgla brunatnego jest degradacja terenu,
 - do obszarów koncentracji terenów zdegradowanych należą przede wszystkim gminy, w granicach których znajdują się m.in. czynne lub zamknięte odkrywki węgla brunatnego, tereny wyrobisk i zwałowisk, składowisk odpadów komunalnych i przemysłowych a także gruntów nieużytkowanych, ogółem stanowiące 0,5% i więcej powierzchni gminy ogółem. Są to: Kazimierz Biskupi, Kleczew, Kramsk, Sompolno, Ślesin, Wierzbinek, Wilczyn w powiecie konińskim, Przykona, Brudzew i Władysławów w powiecie tureckim, Osiek Mały w powiecie kolskim oraz m. Konin.

❑ Ujemny bilans klimatyczny, zagrożenie suszą:

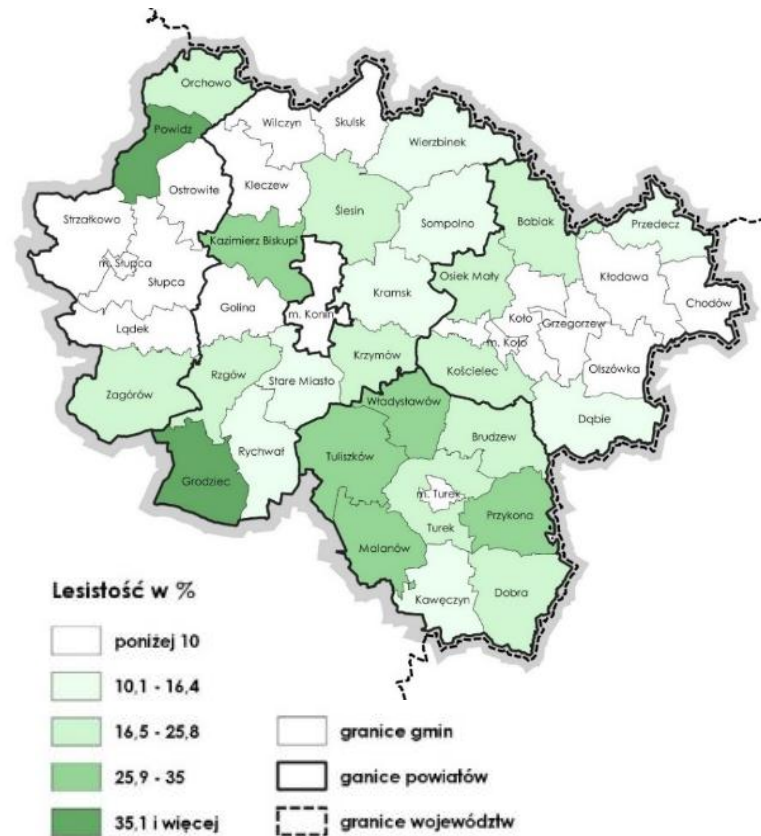
- Wielkopolska Wschodnia jest jednym z najbardziej deficytowych w wodę obszarów – **niskie opady** (450-550 mm/rok) oraz **parowanie potencjalne z wolnej powierzchni wody** przekraczające 700 mm/rok przekładają się na **ujemny klimatyczny bilans wodny, a w efekcie na ubytek wód na całym jego terenie,**
- Wielkopolska Wschodnia na całym swoim obszarze zagrożona jest suszą (rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną) w stopniu słabym, umiarkowanym, silnym i ekstremalnym. **Przeważający obszar subregionu (95,4% powierzchni) znajduje się w zasięgu silnego stopnia zagrożenia występowania suszy.**

❑ **Niski poziom lesistości:**

- wskaźnik lesistości, liczony jako udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni ogółem danego obszaru, wynosi dla obszaru Wielkopolski Wschodniej **16,4%**,
- **rozkład przestrzenny lasów** na terenie Wielkopolski Wschodniej jest bardzo **nierównomierny**, przy czym aż **17 gmin** charakteryzuje się wskaźnikami lesistości **poniżej 10%**,
- gminami o najwyższym wskaźniku lesistości są: Powidz i Grodziec, w których wskaźnik ten osiąga wartość odpowiednio 49,3% i 37,2%.

3. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM, KRAJOWYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU STRATEGII

W prognozie przedstawiono **cele ochrony środowiska ustanowione w istotnych dokumentach oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania projektu Strategii**. Odniesiono się m.in. do następujących dokumentów:

- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu sporządzona w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r.,
- Europejska Konwencja Krajobrazowa sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000,
- Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. porządkująca i koordynująca europejskie ustawodawstwo wodne, mająca na celu ochronę wody przed zanieczyszczeniem u jej źródła,
- Komunikat Komisji Europejskiej z dnia 11.12.2019 r. Europejski Zielony Ład,
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i rady ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji,
- Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020),
- Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- Polityka energetyczna Polski do 2040 r.,
- Polska Strategia Wodorowa do roku 2030 z perspektywą do 2040 r.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

projektu **STRATEGII ROZWOJU WIELKOPOLSKI WSCHODNIEJ 2040**

3. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM, KRAJOWYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU STRATEGII

CELE, KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA

SPOSÓB UWZGLĘDNIENIA W PROJEKCIE STRATEGII

Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. porządkująca i koordynująca europejskie ustawodawstwo wodne, mająca na celu ochronę wody przed zanieczyszczeniem u jej źródła

Cele środowiskowe dla wód powierzchniowych:

Państwa Członkowskie wdrażają konieczne środki, aby zapobiec pogorszeniu się stanu wszystkich części wód powierzchniowych (...).

Cele środowiskowe dla wód podziemnych:

Państwa Członkowskie wdrażają działania konieczne aby zapobiec lub ograniczyć dopływ zanieczyszczeń do wód podziemnych i zapobiec pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (...).

Zintegrowanym celem operacyjnym jest wysokiej jakości przestrzeń przyrodnicza, w ramach którego wyznaczono kierunek interwencji: zintegrowane zarządzanie zasobami wodnymi. Do działań w tym kierunku interwencji należą m.in.: ochrona wód przed zanieczyszczeniami punktowymi i obszarowymi pochodzącymi z rolnictwa, ochrona wód przed zanieczyszczeniami przemysłowymi i komunalnymi, oczyszczanie i ponowne wykorzystywanie wód opadowych i wód podziemnych oraz recykling szarej wody, prowadzenie kampanii informacyjnych na temat nowych technologii i rozwiązań umożliwiających oszczędność wody.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020)

SPA 2020 wskazuje cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach (...): gospodarce wodnej, rolnictwie, leśnictwie, różnorodności biologicznej i obszarach prawnie chronionych, zdrowiu, energetyce, budownictwie, transporcie, obszarach górskich, strefie wybrzeża, gospodarce przestrzennej i obszarach zurbanizowanych.

SRWW 2040 wskazuje na konieczność podejmowania działań w sferze sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu tj. odnosi się do zrównoważonej gospodarki wodnej, proekologicznego transportu, czystej energii i powietrza, leśnictwa, obszarów prawnie chronionych i cennych pod względem różnorodności biologicznej.

4. PRZEWIDYWANE PRZYKŁADOWE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU STRATEGII NA WYBRANE ELEMENTY ŚRODOWISKA WRAZ Z PROPOZYCJĄ ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ

W prognozie zwrócono uwagę, że zaproponowane w ramach celów strategicznych planowane działania oraz przedsięwzięcia priorytetowe i kluczowe zadania mają częściowo charakter tzw. **projektów miękkich** obejmujących działania edukacyjne, szkoleniowe i związane z szeroko pojętym rozwojem zasobów ludzkich oraz rozwojem przedsiębiorczości dzięki wsparciu know-how, wsparciu finansowym i instytucjonalnym, a także charakter **działań, których efektem będą konkretne inwestycje**, m.in. budowa i modernizacja obiektów, ich termomodernizacja, retencja wód, modernizacja i rozbudowa sieci ciepłowniczych oraz wodno-kanalizacyjnych, modernizacja systemu wodno-kanalizacyjnego, rozwój sieci szerokopasmowych, odnawialne źródła energii (fotowoltaika, farmy wiatrowe, biogazownie), infrastruktura drogowa i kolejowa, sieć dróg rowerowych, infrastruktura dla transportu wodnego, zintegrowane węzły przesiadkowe, budowa terminala intermodalnego, rewaloryzacja obszarów zieleni urządzonej, rekultywacja i rewitalizacja terenów pogórnich, budowa obiektów sportowych i rekreacyjnych, retencja i renaturyzacja cieków, budowa obiektów hydrotechnicznych.

Oddziaływanie skutków realizacji ustaleń projektu Strategii na poszczególne komponenty środowiska będą wiązały się z realizacją przede wszystkim tych drugich.

4. PRZEWIDYWANE PRZYKŁADOWE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU STRATEGII NA WYBRANE ELEMENTY ŚRODOWISKA WRAZ Z PROPOZYCJĄ ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ

Oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, cele i przedmioty ochrony obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody:

- oddziaływania negatywne pojawią się w fazie realizacji działań/przedsięwzięć, będą to **oddziaływania związane z budową i remontem wszelkiego rodzaju obiektów i elementów infrastruktury technicznej**. Istotna jest lokalizacja inwestycji i jej zasięg – inwestycje mogą spowodować fragmentację siedlisk, zniszczenie roślin i siedlisk, generować hałas i wibracje, dojdzie do rozjeżdżania terenu, co może spowodować płoszenie zwierząt. Stwierdzono, że oddziaływania te będą krótkoterminowe (etap realizacji) oraz raczej lokalne,
- **inwestycje z zakresu OZE**, tj., panele fotowoltaiczne i farmy wiatrowe oraz inwestycje związane z termomodernizacjami mogą wpływać na zwierzęta, głównie ptaki i nietoperze (efekt „tafli wody”, kolizje z wiatrakami, niszczenie siedlisk na strychach i elewacjach domów),
- nie jest znana dokładna lokalizacja inwestycji jednak **zaplanowane inwestycje liniowe** (obwodnice, drogi, ścieżki rowerowe, linia kolejowa) mogą przyczynić się do fragmentacji lub likwidacji siedlisk przyrodniczych oraz przyczynić się do powstawanie barier w swobodnym przemieszczaniu się zwierząt np. płazów,

4. PRZEWIDYWANE PRZYKŁADOWE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU STRATEGII NA WYBRANE ELEMENTY ŚRODOWISKA WRAZ Z PROPOZYCJĄ ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ

- z realizacją jednego z większych planowanych przedsięwzięć dotyczących zwiększenia retencji i odbudowa zasobów wodnych będzie wiązać się **wykonanie i odbudowa obiektów hydrotechnicznych** (m.in. kanały przerzutowe, progi i jazy spowalniające odpływ wód, progi stabilizujące na wypływach z jezior, progi piętrzące, bystrza, budowle spowalniające odpływ wód) **oraz realizowane będą roboty budowlane i prace konserwacyjne na wodach płynących i stojących**. Działania te mogą ingerować w dno i nadbrzeża cieków wodnych oraz zbiorników wodnych w wyniku czego może dojść do zniszczenia znajdującej się w tych strefach roślinności, powodując zniszczenie również siedlisk ptaków wodno-błotnych oraz organizmów związanych ze środowiskiem wodnym,
- w projekcie Strategii zwraca się szczególną uwagę na działania związane z m.in. **objęciem ochroną prawną terenów o wysokich walorach przyrodniczych, wyznaczeniem oraz zachowaniem ciągłości regionalnych i lokalnych korytarzy ekologicznych, zwiększeniem powierzchni terenów naturalnych i półnaturalnych, zachowaniem i wzbogacaniem struktur ekologicznych oraz zahamowaniem procesu zanikania różnorodności biologicznej**, które to działania sprzyjają prawidłowemu funkcjonowaniu obszarów cennych przyrodniczo
- pozytywne z punktu widzenia poprawy różnorodności biologicznej są także działania zaplanowane w przestrzeni zurbanizowanej, m.in. **rewaloryzacja i kształtowanie obszarów zieleni urządzonej, optymalizacja powierzchni biologicznie czynnych w obrębie osiedli mieszkaniowych, zachowanie zieleni naturalnej**,
- działaniami służącymi poprawie stanu środowiska przyrodniczego są wyznaczone **rewitalizacje obszarów pogórnich** – zakłada się kierunek wodny, leśny, rolny oraz rozwój na tych terenach funkcji turystycznych i rekreacyjnych oraz rozwój alternatywnych źródeł energii. Działania te mają charakter sprzyjających poprawie stanu środowiska.

4. PRZEWIDYWANE PRZYKŁADOWE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU STRATEGII NA WYBRANE ELEMENTY ŚRODOWISKA WRAZ Z PROPOZYCJĄ ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ

Proponowane działania minimalizujące wpływ realizacji ustaleń projektu Strategii na różnorodność biologiczną i obszary chronione:

- **przeprowadzanie inwentaryzacji pod nadzorem przyrodniczym** w celu stwierdzenia czy na danym terenie znajdują się siedliska przyrodnicze lub miejsca bytowania zwierząt – jeżeli tak to należy rozpatrzyć inny wariant lokalizacyjny przedsięwzięcia,
- **ograniczanie wycinki drzew i krzewów** lub wykonywanie tych prace poza okresem lęgowym ptaków,
- **wprowadzanie odpowiednich przejść dla zwierząt lub przepławek dla ryb** w przypadku kolizji inwestycji liniowej (drogi, linii kolejowej) z korytarzami migracyjnymi zwierząt lub wprowadzenia obiektu hydrotechnicznego (np. zapory, jazu) na rzece,
- przy realizacji farm fotowoltaicznych **wykorzystywanie paneli z powłoką antyrefleksową**, która zapobiegnie niepożądanemu efektowi odbicia światła od powierzchni paneli i nie będzie oślepiać ptaków, przelatujących nad instalacją oraz zminimalizuje powstanie efektu „tafli wody”,
- **prace termomodernizacyjne lub związane z montażem fotowoltaiki prowadzić pod nadzorem ornitologicznym lub chiropterologicznym**,
- **przeprowadzenie monitoringu przedrealizacyjnego ptaków i nietoperzy**, szczególnie przy wyznaczaniu lokalizacji farm wiatrowych, lokalizowanie farm wiatrowych poza szlakami migracyjnymi ptaków.

4. PRZEWIDYWANE PRZYKŁADOWE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU STRATEGII NA WYBRANE ELEMENTY ŚRODOWISKA WRAZ Z PROPOZYCJĄ ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ

Oddziaływania na ludzi

- działaniami pozytywnie wpływającymi na ludzi są **pakiety tzw. działań miękkich**, które przyczynią się do rozwoju zasobów ludzkich, wzrostu aktywności społecznej, poprawy zdrowia psychicznego (np. poprzez organizację i rozwój centrów oraz klubów integracji społecznej, zapewnienie dostępu do usług zdrowotnych, rozwój wolontariatu, wspieranie seniorów itp.), wzrostu aktywizacji zawodowej (np. rozwój szkolnych ośrodków kariery, rozwój współpracy szkół z pracodawcami itp.),
- oddziaływania negatywne pojawią się w fazie realizacji działań/przedsięwzięć, będą to oddziaływania związane z **budową i remontem wszelkiego rodzaju obiektów i elementów infrastruktury technicznej**. Będą to oddziaływania o charakterze lokalnym i będą zależne od wielkości budowy i jej położenia. Uciążliwości te będą związane z emisją hałasu, wibracjami, zanieczyszczeniami powietrza (związane z emisją paliw z maszyn i pojazdów, zapyleniem), pogorszeniem walorów krajobrazowych, przerwaniem ciągłości dróg lokalnych, co spowodować może np. wydłużenie przebycia drogi.

4. PRZEWIDYWANE PRZYKŁADOWE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU STRATEGII NA WYBRANE ELEMENTY ŚRODOWISKA WRAZ Z PROPOZYCJĄ ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ

Oddziaływania na wody

- celem projektu „**Zwiększenie retencji i odbudowa zasobów wodnych terenów pogórnicznych na obszarze Wielkopolski Wschodniej**” jest adaptacja do zmian klimatu poprzez realizację działań zwiększających potencjał retencyjny i odtworzenie naturalnych poziomów wód powierzchniowych i podziemnych na obszarze wschodniej Wielkopolski ze zdiagnozowanymi największymi niedoborami wody w Polsce. Realizacja komponentu wpłynie korzystnie na poprawę stosunków wodnych w regionie objętym negatywnym oddziaływaniem górnictwa odkrywkowego, a tym samym przyczyni się do minimalizowania skutków suszy, ponadto podniesie bezpieczeństwo powodziowe w dolinie środkowej Warty, we wschodniej i środkowej Wielkopolsce. Realizacja projektu zwiększy wskaźnik retencji powierzchniowej o około 900 mln m³, a retencji podziemnej o blisko 1,5 mld m³,
- **budowa i przebudowa urządzeń wodnych** może spowodować zmiany w strukturze koryt cieków, zmiany reżimu hydrologicznego, likwidację roślinności i zmianę warunków siedliskowych, a także uniemożliwiają swobodną migrację ryb,
- **rewitalizacji obszarów pogórnicznych w kierunku wodnym** będzie wiązała się z przerzutem wody pomiędzy zlewniami, co w niektórych przypadkach może wywierać szkodliwy wpływ na gospodarkę wodną (np. obniżanie poziomu wód w zlewniach sąsiednich, zmiana jakości wód),
- pozytywne działania związane z **kształtowaniem zasobów wodnych na terenach zurbanizowanych**, to m.in. kształtowanie „błękitno-zielonych żywych” placów, odbetonowanie przestrzeni wspólnych i wprowadzanie elementów zieleni i wody jako integralnej ich części, wprowadzanie podłoży przepuszczalnych, które będą wpływać pozytywnie na zwiększenie odporności zasobów wodnych w miastach.

4. PRZEWIDYWANE PRZYKŁADOWE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU STRATEGII NA WYBRANE ELEMENTY ŚRODOWISKA WRAZ Z PROPOZYCJĄ ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ

Oddziaływania na powietrze

- zaplanowane działania, zdecydowanie powinny spowodować **zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza**, a zatem poprawić jakość powietrza w regionie, chodzi m.in. o inicjatywy mające na celu ograniczenie niskiej emisji z sektora bytowo-komunalnego (poprzez wymianę niskosprawnych kotłów na paliwa stałe na kotły niskoemisyjne czy poprzez termomodernizację budynków), o ograniczane zużycie węgla w mikście energetycznym subregionu, rozwój energetyki rozproszonej opartej o alternatywne źródła energii, w tym w szczególności o wodór, tworzenie klastrów energii czy spółdzielni energetycznych oraz wprowadzenie nowoczesnego, niskoemisyjnego taboru kolejowego i autobusowego,
- na etapie realizacji przedsięwzięć, **źródłem emisji substancji do powietrza będą procesy spalania paliw w silnikach pojazdów pracujących na placu budowy**. Będzie to jednak oddziaływanie okresowe, punktowe i ustanie po zakończeniu prac budowlanych,
- w projekcie Strategii Rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040 wskazuje się szereg działań wspierających i promujących poprawę jakości powietrza, jedno z nich – **niskoemisyjny transport publiczny** jest już w fazie wdrożeniowej.

Nie przewiduje się aby realizacja działań i przedsięwzięć priorytetowych wymienionych w projekcie Strategii Rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040 negatywnie oddziaływała na jakość powietrza, zaplanowane działania i przedsięwzięcia mają na celu poprawę tej jakości.

4. PRZEWIDYWANE PRZYKŁADOWE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU STRATEGII NA WYBRANE ELEMENTY ŚRODOWISKA WRAZ Z PROPOZYCJĄ ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ

Oddziaływania na klimat, w tym mikroklimat

- w każdym z wskazanych celów strategicznych ocenianego dokumentu podkreślano **konieczność przeciwdziałania i dostosowania stylu życia i rozwoju gospodarki do zachodzących zmian klimatu**
- **w wyniku działań dotyczących odbudowie zasobów wodnych poprawie ulegnie mikroklimat** regionu – powstałe zbiorniki wodne, renaturyzacja cieków, wyższe stany wód powierzchniowych – korzystnie wpłyną na warunki wilgotnościowe i termiczne regionu.

Ocenia się, że realizacja ustaleń Strategii będzie korzystnie wpływać na klimat (w tym mikroklimat).

Oddziaływanie na klimat akustyczny

- **źródłem hałasu wytwarzanego na etapie realizacji przedsięwzięcia będą maszyny i urządzenia budowlane**, jak również pojazdy ciężarowe dowożące na teren budowy różne materiały. Czas tego oddziaływania będzie ściśle ograniczony do czasu trwania prac budowlanych,
- eksploatacja części zamierzeń inwestycyjnych powstałych w ramach niniejszego projektu Strategii również może być źródłem hałasu. Przypuszcza się, że na **pogorszenie klimatu akustycznego mogą wpływać m.in. następujące przedsięwzięcia**: terminal intermodalny w Koninie, linia kolejowa Konin-Turek, centra logistyczne, parki magazynowe, węzły przesiadkowe. Źródłem hałasu w obrębie tych przedsięwzięć będą pojazdy (samochody dostawcze i osobowe, autobusy, pociągi) wykorzystujące infrastrukturę.

4. PRZEWIDYWANE PRZYKŁADOWE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU STRATEGII NA WYBRANE ELEMENTY ŚRODOWISKA WRAZ Z PROPOZYCJĄ ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ

Oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz

- oddziaływanie przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu Strategii na powierzchnie ziemi i krajobraz będzie **różnorodne pod względem wielkości przeobrażeń i czasu trwania**. Część tych przeobrażeń dotyczyć będzie okresu budowy, inne wpiszą się na stałe w krajobraz,
- największe oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz będą związane z **rewitalizacją obszarów pogórnicznych**. W granicach Wielkopolski Wschodniej znajduje się kilka odkrywek węgla brunatnego, kilka z nich jest w trakcie rewitalizacji. Terenom pokopalnianym będzie przywrócony częściowo stan sprzed realizacji odkrywek, część będzie pełniła nową funkcję. Oceniono jednak, że realizacja każdej z typów rewitalizacji – leśna, rolna, wodna lub rekreacyjno-sportowa – wpisuje się w krajobraz omawianego regionu i nie obniży jego walorów krajobrazowych.
- **zajęcie powierzchni po dawnych odkrywkach przez farmy fotowoltaiczne lub farmy wiatrowe**, spowoduje pojawienie się nowych elementów antropogenicznych, które stworzą dominanty powierzchniowe lub wysokościowe w krajobrazie.
- **pozytywnie na zmiany w krajobrazie** będą wpływały działania związane m.in. z: modernizacją i rehabilitacją istniejących zasobów mieszkaniowych, adaptacją istniejących obiektów przemysłowych do nowych funkcji, rewitalizacją techniczną centrów miast i wsi oraz rewaloryzacją i kształtowaniem obszarów zieleni urządzonej.

4. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU STRATEGII NA ŚRODOWISKO WRAZ Z ROZWIĄZANAMI MAJĄCYMI NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE STRATEGII

Oddziaływania na zabytki

- na etapie wyboru dokładnej lokalizacji inwestycji należy uwzględnić położenie obiektów zabytkowych (w tym stanowisk archeologicznych) i **zminimalizować ewentualny negatywny wpływ prowadzonych prac budowlanych na stan zachowania tych obiektów**; należy także uwzględnić krajobraz kulturowy, zabytkowe założenia takie jak parki, aleje drzew itp. oraz układy urbanistyczne.

Oddziaływania transgraniczne i skumulowane

- stwierdzono, że realizacja ustaleń w ramach projektu Strategii, z uwagi na znaczną odległość Wielkopolski Wschodniej od granicy państwa (granica Polski w najbliższym miejscu, w linii prostej znajduje się w odległości około 180 km) **nie spowoduje wystąpienia oddziaływań o charakterze transgranicznym**,
- w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na środowisko kumulacji oddziaływań zaleca się **prowadzenie odpowiedniej polityki planowania przestrzennego i oszczędnego gospodarowania przestrzenią oraz zaleca się rozłożenie realizacji planowanych działań/przedsięwzięć w czasie**.

BIORĄC POD UWAGĘ STRATEGICZNE CELE PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU WIELKOPOLSKI WSCHODNIEJ 2040 ORAZ ZAPROPONOWANE KIERUNKI INTERWENCJI I DZIAŁANIA A TAKŻE PRZEDSIĘWZIĘCIA PRIORYTETOWE STWIERDZONO, ŻE KORZYSTNE BYŁOBY WDROŻENIE W ŻYCIĘ ROZPATRYWANEGO DOKUMENTU.

WYNIKA TO ZARÓWNO Z ANALIZY JEGO ZAPISÓW – NIOSĄCYCH SZEREG KORZYŚCI DLA REGIONU JAK RÓWNIEŻ Z ANALIZY STANU ŚRODOWISKA I PROBLEMÓW ŚRODOWISKOWYCH, Z JAKIMI BORYKA SIĘ WIELKOPOLSKA WSCHODNIA.

PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO
projektu
**STRATEGII ROZWOJU
WIELKOPOLSKI WSCHODNIEJ
2040**

spotkanie online, 19 września 2022 r.